

Mervärdesskatt vid uthyrning och överlåtelse av fastighet (SOU 2026:24)

Inledning

Svensk Scenkonst har beretts tillfälle att yttra sig över SOU 2026:24 – mervärdesskatt vid uthyrning och överlåtelse av fastighet, och får härmed anföra följande.

Svensk Scenkonst är bransch- och arbetsgivarorganisation för hela den professionella scenkonsten. Organisationen företräder cirka 250 verksamheter inom musik, dans, teater, opera och samtida cirkus. Bland medlemmarna finns landets scenkonst-institutioner samt privata scenkonstföretag och aktörer inom den fria professionella scenkonsten. Svensk Scenkonst verkar för att det ska finnas optimala förutsättningar att producera och sprida scenkonst av högsta kvalitet i hela Sverige.

Allmänna synpunkter

Detta remissyttrande fokuserar på de kulturpolitiska och ekonomiska konsekvenserna för scenkonstsektorn, särskilt den privata och fria professionella scenkonsten. För Svensk Scenkonsts medlemmar är konsekvenserna beroende av om verksamheten äger eller hyr sina lokaler, och om verksamheten har full, begränsad eller ingen avdragsrätt för moms.

Utredningen innebär att reglerna om frivillig beskattning blir enklare och mer förutsebara. För större scenkonstinstitutioner som äger sina lokaler kan detta bland annat minska administrativa kostnader. Om fastighetsägare lättare kan få avdrag för ingående moms kan investeringar bli billigare. Den nya modellen för moms vid

försäljning av kommersiella fastigheter minskar risken för stora momskorrigeringar och anpassar reglerna till EU-rätten.

Utredningen behandlar huvudsakligen tekniska och skatterättsliga frågor kring frivillig skattskyldighet för mervärdesskatt vid uthyrning av lokaler, men dess praktiska effekter riskerar att få betydande ekonomiska konsekvenser för kultursektorns förutsättningar att bedriva verksamhet.

Svensk Scenkonst noterar särskilda konsekvenser för den privata scenkonstsektorn enligt nedan:

- **Hög lokalberoende verksamhet:** Scenkonstverksamhet är i hög grad beroende av ändamålsenliga lokaler såsom repetitionssalar, scener, verkstäder, lager och publikytor. När hyresvärdar inte kan tillämpa frivillig momsplikt fullt ut uppstår kostnader för ingående moms som i praktiken förs vidare till hyresgästen genom högre hyror.
- **Svagare ekonomiska skyddsmekanismer:** Privata teatrar, fria professionella dans- och teaterverksamheter och privata arrangörer saknar ofta de ekonomiska kompensationssystem som offentliga institutioner indirekt omfattas av genom kommunala eller regionala strukturer. Detta gör sektorn särskilt känslig för ökade lokalkostnader.
- **Försvagad konkurrenskraft på lokalmarknaden:** Fastighetsägare har ekonomiska incitament att prioritera momspliktiga hyresgäster framför kulturverksamheter med begränsad eller ingen momspliktig verksamhet. Detta riskerar att ytterligare försvåra tillgången till centralt belägna och ändamålsenliga lokaler för den fria scenkonsten.
- **Ökad obalans mellan institutioner och fria aktörer:** Utredningens förslag riskerar att förstärka den redan existerande obalansen mellan offentligt finansierade kulturinstitutioner och den fria professionella scenkonsten. Institutionerna har generellt sett starkare ekonomisk stabilitet och större möjlighet att absorbera ökade kostnader.

Svensk Scenkonst bedömer att utredningens förslag riskerar att få betydande negativa konsekvenser för den privata och fria professionella scenkonstsektorn. Även om utredningen främst behandlar tekniska frågor kring mervärdesskatt på fastighetsområdet, får den i praktiken tydliga effekter för kultursektorns arbetsmarknad, verksamhetsförutsättningar och långsiktiga hållbarhet.

Svensk Scenkonst menar att utredningen i otillräcklig grad analyserar konsekvenserna för verksamheter som bedriver helt eller delvis momsbefriad kulturverksamhet. Den fria och privata scenkonstsektorn är särskilt sårbar eftersom verksamheten är starkt lokalberoende samtidigt som sektorn har begränsade ekonomiska marginaler och svaga möjligheter att kompensera ökade lokalkostnader.

Synpunkter på betänkandets förslag och innehåll

7.4.4 Kultur

Svensk Scenkonst vill understryka scenkonstens stora beroende av ändamålsenliga och ofta specialanpassade lokaler såsom scener, repetitionslokaler, dekor- och kostymverkstäder, lager och publika ytor. Lokalfrågan är därför inte enbart en skatte- och fastighetsfråga utan har direkt betydelse för verksamheternas ekonomi, sysselsättning och långsiktiga förutsättningar.

Förändringar av momsreglerna som påverkar lokalkostnaderna kan få särskilt stor betydelse för privata och fria professionella scenkonstaktörer med begränsad eller ingen avdragsrätt för mervärdesskatt.

7.6.6 Kultursektorn

Svensk Scenkonst anser att konsekvenserna för kultursektorn behöver analyseras ytterligare. Förutsättningarna skiljer sig mellan olika delar av scenkonsten. Många offentligt finansierade institutioner har långsiktiga lokal- och finansieringslösningar, medan privata och fria professionella aktörer ofta har mindre ekonomiska marginaler och sämre möjligheter att hantera ökade lokalkostnader.

Svensk Scenkonst anser därför att regeringen i den fortsatta beredningen särskilt bör beakta konsekvenserna för kulturverksamheter med begränsad eller ingen avdragsrätt för mervärdesskatt.

7.7 Mervärdesskattens påverkan på tillgången till ändamålsenliga lokaler

Tillgången till ändamålsenliga lokaler är en grundläggande förutsättning för professionell scenkonst. Svensk Scenkonst ser positivt på förändringar som kan bidra till en bättre fungerande lokalmarknad, men det är angeläget att de nya reglerna inte

leder till ökade kostnader eller försämrade möjligheter för scenkonstverksamheter att få tillgång till lämpliga lokaler.

För privata och fria professionella aktörer kan ökade lokalkostnader få direkt påverkan på verksamhetens omfattning, sysselsättning och möjligheten att producera och sprida professionell scenkonst.

7.10 Bedömning

Svensk Scenkonst delar utredningens bedömning att en utökad möjlighet till frivillig beskattning kan bidra till en mer välfungerande lokalmarknad. Samtidigt bedömer Svensk Scenkonst att konsekvenserna för verksamheter med begränsad eller ingen avdragsrätt för mervärdesskatt behöver uppmärksammas särskilt. Svensk Scenkonst anser därför att regeringen i den fortsatta beredningen bör genomföra en fördjupad konsekvensanalys för kultursektorn och överväga åtgärder som säkerställer att privata och fria professionella scenkonstaktörer inte får försämrade ekonomiska förutsättningar eller tillgång till ändamålsenliga lokaler.

8.8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Svensk Scenkonst har inga invändningar mot utredningens förslag att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2028.

Svensk Scenkonst vill samtidigt understryka vikten av tillräcklig framförhållning så att berörda verksamheter kan anpassa avtal och ekonomisk planering till de nya förutsättningarna.

Svensk Scenkonsts kontaktperson i detta ärende är Anna Gunstad Bäckman, Administrativ chef, anna.gunstadbackman@svenskscenkonst.se, 070-739 92 96.

SVENSK SCENKONST

Birgitta Svendén
Ordförande

Mikael Brännvall
VD